

ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเมืองพญาแลวิทยา จังหวัดชัยภูมิ

The Effects of Using a Guidance Activities Package to Enhance Social Responsibility of
Mathayom Suksa IV Students at Muang Phayalae Wittaya School in Chaiyaphum Province

ดุลย์ สี่มา (Dun sima)¹ นิธิพัฒน์ เมฆขจร (Nitipat Mekkhachorn)²

สุขอรุณ วงษทิม (Sukarun Wongtim)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว 2) เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวและกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวปกติ และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนเมืองพญาแลวิทยานาน 2 ห้อง 74 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม จากนั้นได้ทำการสุ่มอย่างง่ายเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.96 2) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวน 14 กิจกรรม 3) กิจกรรมแนะแนวปกติ และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่าความเที่ยง เท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้นภายหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ภายหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว มีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนรวมเฉลี่ย 4.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.52

คำสำคัญ ชุดกิจกรรมแนะแนว ความรับผิดชอบต่อสังคม มัธยมศึกษา

¹ นักศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

² รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

³ รองศาสตราจารย์ พ.ต.ท.หญิง ดร. ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

Abstract

The purposes of this research were (1) to compare the levels of social responsibility of experimental group students before and after using a guidance activities package;(2) to compare social responsibility of the experimental group students who used the guidance activities package with that of the control group students who used normal guidance activities; and (3) to study the satisfaction of Mathayom Suksa IV students with using the guidance activities package to enhance social responsibility. The research sample consisted of 74 Mathayom Suksa IV students in two intact classrooms of Mueang Phaya Lae Wittaya School in the 2019 academic year, obtained by cluster sampling. Then one classroom was randomly assigned as the experimental group students; the other classroom, the control group students. The employed research instruments were 1) a scale to assess social responsibility, with reliability coefficient of 0.96; 2) a guidance activities package to enhance social responsibility, with 14 guidance activities 3) normal guidance activities and 4) a questionnaire to assess satisfaction with using the guidance activities package to enhance social responsibility, with reliability coefficient of 0.97. The employed statistics for data analysis were the mean, standard deviation, and t-test. The research findings showed that (1) the post-experiment mean score on social responsibility of the experimental group students after using the guidance activities package was significantly increased over their pre-experiment counterpart mean score at the .05 level of statistical significance; (2) after the experiment, the post-experiment mean score on social responsibility of the experimental group students who used the guidance activities package was significantly higher than the post-experiment counterpart mean score of the control group students who used normal guidance activities at the .05 level of statistical significance; and (3) the experimental group students were satisfied with using the guidance activities package to enhance social responsibility at the highest level, with the rating mean of 4.57 and standard deviation of 0.52.

Keywords: Guidance activities package, Social responsibility, Mathayom Suksa

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

บทนำ

ความรับผิดชอบนับเป็นคุณธรรมจริยธรรม ประการหนึ่ง ที่แสดงถึงลักษณะของความเป็นพลเมืองที่ดี เป็นลักษณะนิสัยและทัศนคติของบุคคล ที่จะป็นเครื่องผลักดันให้เกิดการปฏิบัติตามระเบียบ เคารพสิทธิของผู้อื่น ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองและมีความซื่อสัตย์สุจริต การที่บุคคลมีความรับผิดชอบจะทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคม เป็นไปด้วยความราบรื่น สงบสุข นอกจากนี้ความรับผิดชอบยังเป็นคุณธรรมที่สำคัญในการพัฒนาประเทศอีกด้วย ฉะนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังให้คนในชาติมีสำนึกในหน้าที่ และความรับผิดชอบ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่จะเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา โดยมุ่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้เป็นพลเมืองที่ดี มีค่านิยมในด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของพลเมืองดี ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งเป็นกรอบให้สถานศึกษาทุกระดับต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับข้อกำหนดต่างๆ เหล่านี้ และในสภาพการปัจจุบันพบว่า นักเรียนประสบปัญหาด้านความประพฤติและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมากขึ้นสำหรับเยาวชนที่เป็นกำลังของชาติ อนุชิต งามขจรวิวัฒน์ (2549 :70) กล่าวว่า แนวทางในการปลูกฝังความรับผิดชอบในวัยเด็กเป็นสิ่งจำเป็นต่อการศึกษา และต้องอาศัยเทคนิค วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เข้าใจที่ทำให้ผู้เรียน กระตือรือร้น และมีส่วนร่วมในกิจกรรม รู้จักแสดงความรับผิดชอบวิจารณ์และให้เหตุผล มีศรัทธาที่จะปฏิบัติงานอันจะเป็นการส่งเสริมศีลธรรม และจริยธรรมได้ดีกว่าบรรยาย และการดำเนินคดี ด้วยเหตุนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงสร้างนวัตกรรม คือโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล เพื่อนำมาใช้เป็นมาตรการเร่งด่วนในการยกระดับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานเทียบเท่าสากล ด้วยการให้โรงเรียนในโครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ. 2551 และเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ความเป็นสากล ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 และปรับปรุงแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการสำหรับโรงเรียนในโครงการเพื่อแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย เช่น ผลคะแนน O-NET GAT PAT PISA และ TIMSS ของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ เป็นต้นตั้งแต่ปีการศึกษา 2555

จากรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โรงเรียนเมืองพญาแลวิทยา พบว่า นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่โรงเรียนกำหนดไว้ คือ 2.50 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีผลการเรียนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 2.56 และมีจำนวนนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ 65.33 จากการสังเคราะห์งานวิจัยในชั้นเรียนที่ครูโรงเรียนเมืองพญาแลวิทยาได้จัดทำ ขึ้นและการสัมภาษณ์ครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงสาเหตุของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนต่ำ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้ โดยส่วนใหญ่มาจากสาเหตุของการขาดความรับผิดชอบ ในเรื่องของการเข้าเรียน การส่งงาน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนบางคนในห้องเรียนไม่สนใจเรียน ขาดความรับผิดชอบในการเรียน ไม่ทำงานที่มอบหมายให้ ใช้เครื่องมือสื่อสารในแบบผิดๆ ทำให้บรรยากาศการเรียนรู้อันเอื้อต่อการเรียนการสอนและมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จึงทำให้เกิดปัญหาในการเรียนรู้จากพฤติกรรมการเรียนดังกล่าวผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นและความสำคัญในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ ในฐานะที่เป็นครูผู้สอน จึงได้ทำการสังเกต สัมภาษณ์ และสอบถามนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อหาสาเหตุของการไม่เข้าเรียนของนักเรียน และนำเอาสาเหตุ มาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาในครั้งนี้ เพราะความรับผิดชอบ เป็นลักษณะ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ของความเป็นพลเมืองที่ดีที่สำคัญอย่างหนึ่ง ความรู้สึกรับผิดชอบ เป็นลักษณะนิสัยและทัศนคติของบุคคลซึ่งเป็นเครื่องผลักดันให้เกิดการปฏิบัติตามระเบียบ เคารพสิทธิของผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของตนเอง และมีความซื่อสัตย์สุจริต การที่บุคคลมีลักษณะความรับผิดชอบ จะช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปด้วยความราบรื่น สงบสุข นอกจากนี้ ความรับผิดชอบยังเป็นคุณธรรมที่สำคัญในการพัฒนาประเทศหากคนในชาติมีความรับผิดชอบจะเกิดผล ดังนี้ทำให้ งานและกิจกรรมต่างๆ สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ทำให้เราเป็นคนซื่อสัตย์ต่อตนเอง และผู้อื่น มิเกิดการเดิบท และพัฒนาทางด้านจิตใจมากขึ้นมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านชีวิตและการงานเป็นที่ยอมรับ เชื่อถือ และเป็นที่ไว้วางใจของคนอื่นและคนมีความรับผิดชอบย่อมเป็นที่นับถือ ได้รับการยกย่องสรรเสริญ เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และต่อสังคม

การพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมโลกซึ่งมีเนื้อหาค่อนข้างเป็นนามธรรมรูปแบบการสอนจึงต้องเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ มีการใช้รูปแบบที่หลากหลายหลายวิธีการ เช่น การเล่นเกม การใช้ตัวแบบ การใช้สถานการณ์จำลอง การเข้ากลุ่มให้การปรึกษาและกิจกรรมกลุ่มแต่ละรูปแบบวิธีการช่วยแก้ไขข้อจำกัดในเรื่องของเนื้อหาที่เป็นนามธรรมให้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ โดยการสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ ที่มีการเคลื่อนไหวของผู้เรียน และเนื้อหาควบคู่กันไป คือวิธีการพัฒนาความรับผิดชอบโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม เนื่องจากกิจกรรมกลุ่มมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และปฏิสัมพันธ์เป็นส่วนใหญ่ และหลักการสอนจะยึดหลักการเรียนรู้ทางทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ (ทฤษฎี กลุ่มสัมพันธ์, 2554 : 220 – 221) การที่ครู จะเลือกกิจกรรมใดมาช่วยในการพัฒนาจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนนั้น จะต้องพิจารณากิจกรรมต่างๆ เป็นอย่างถี่ถ้วนเหมาะสม นั่นคือ กิจกรรมแนะแนว

จากหลักการแนวคิดและเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยมีความสนใจและต้องการที่จะนำรูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างการเป็นพลโลกด้านรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเมืองพญาแลวิทยา และมุ่งเน้นการพัฒนา คุณภาพนักเรียนสำหรับยุคศตวรรษที่ 21 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นดังนั้นการปลูกฝังในเรื่องการรับผิดชอบต่อสังคม ผ่านกิจกรรมแนะแนว จึงเป็นเรื่องสำคัญสำหรับนักเรียนที่จะเติบโตไปเป็นกำลังในการพัฒนาชาติต่อไป และให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขประเทศชาติเจริญก้าวหน้า และสังคมโลกเกิดความสันติสุขอย่างถ้วนหน้า ดังนั้นโรงเรียน ครู และบุคลากรต่างๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการศึกษา จึงต้องแสดงบทบาทและความรับผิดชอบในการสร้างเด็ก เยาวชน และคนในชาติให้เป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคมส่วนรวม อย่างจริงจัง

วัตถุประสงค์

- 1) เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว
- 2) เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวและกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวปกติ
- 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

สมมติฐานการวิจัย

- 1) นักเรียนกลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบต่องานสูงขึ้นภายหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว
- 2) ภายหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีความเป็นพลโลก ด้านรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้ใช้กิจกรรมแนะแนวปกติ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนเมืองพญาแลวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 จำนวน 238 คน จาก 7 ห้องเรียน จัดชั้นเรียนแบบคละความสามารถ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนจากประชากรดังกล่าว จำนวน 74 คน มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้ ทดลองสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เป็นการสุ่มนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน 2 ห้องเรียน จากนั้นได้ทำการสุ่มอย่างง่ายเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยการจับสลากนักเรียน เข้ากลุ่มวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปร ที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 1) การจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม
- 2) การจัดกิจกรรมแนะแนวปกติ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อสังคม

นิยามปฏิบัติการ

1) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง เครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบด้วยกิจกรรม ที่เน้นกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ วิธีการจัดกิจกรรมใช้แนวคิดจากทฤษฎี การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (participatory learning) ที่เน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (experiencing learning) และการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม (group process learning) ซึ่งการเรียนรู้เชิงประสบการณ์นั้น มีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมที่จะกระตุ้นความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยวงจรเรียนรู้ 4 ขั้นตอน (four phases of the pearning cycle/ERGA) ประกอบด้วย

1) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Experiencing) จัดให้นักเรียนได้พูดคุยสนทนา แสดงความคิดเห็น การซักถาม การเล่นเกม การทำกิจกรรมร่วมกัน การเล่าประสบการณ์ และการอ่านสถานการณ์ต่างๆ

2) ขั้นสะท้อนกลับการเรียนรู้ (Reflecting) จัดให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น บอกความรู้สึก การพิจารณาหาประโยชน์และข้อคิดที่ได้จากการเล่นเกม แล้วนำไปใช้ในการวิเคราะห์หาคำตอบจากใบงาน การพิจารณาหาแนวทางในการแก้ปัญหาและการทำกิจกรรมตามใบงานประกอบด้วยหัวข้อย่อยคือ 1) ชื่อกิจกรรม 2) ระยะเวลาที่ใช้ 3) ระดับ/วัยของผู้ร่วมกิจกรรม 4) ขนาดของกลุ่ม 5) แนวคิด 6) วัตถุประสงค์ 7) เครื่องมือ/อุปกรณ์/สื่อกิจกรรม 8) การดำเนินกิจกรรม (ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 สรุปสาระสู่ชีวิต และขั้นที่ 4 คิดและนำไปปฏิบัติ) 9) สรุปผล และ 10) การประเมินผล แต่ละกิจกรรมใช้เทคนิค/

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

วิธีการหลากหลาย เช่น การอภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ การศึกษากรณีตัวอย่าง และการฝึกปฏิบัติการ เป็นต้น อีกทั้งยังมีเครื่องมือ/อุปกรณ์/สื่อกิจกรรม ประกอบการจัดกิจกรรม เช่น แผนภูมิเพลง ใบความรู้ รูปภาพ วีดิทัศน์ เครื่องเล่นซีดี คอมพิวเตอร์ แผ่นซีดี และวัสดุอื่นๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการจัดกิจกรรม

3) ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต (Generalizing) จัดให้นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยการค้นคว้าหาความรู้ การสรุปสาระสำคัญของกิจกรรม การฝึกการอภิปรายการวิเคราะห์หาข้อดี และข้อเสียของการแก้ปัญหา การดูวีดิทัศน์ และการสะท้อนกลับการเรียนรู้

4) ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ (Applying) จัดให้นักเรียนคิดหาแนวทางในการประยุกต์ความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน การแสดงบทบาทสมมติและการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติจริงและมีการสรุปผลและประเมินผล (Summary and Evaluation) โดยจัดให้นักเรียนได้อภิปรายและสรุปความร่วมกัน

2) ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำของนักเรียนที่แสดงออกเป็นผู้มีจิตสาธารณะ มีสำนึกในการบริการสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และมีจิตสำนึกในการส่งเสริม ซึ่งคือการดำเนินกิจการภายใต้หลักจริยธรรมและการจัดการที่ดี โดยรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร อันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

1) ความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำของนักเรียนที่แสดงถึงการปฏิบัติหน้าที่ของตนในฐานะสมาชิกที่ดีของครอบครัวเคารพเชื่อฟังบิดามารดาช่วยเหลือแบ่งเบาภาระครอบครัว เอาใจใส่บุคคลในครอบครัวรักษาชื่อเสียงวงศ์ตระกูล

2) ความรับผิดชอบต่อเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำของนักเรียนที่แสดงถึงการปฏิบัติหน้าที่ของตนในฐานะเพื่อนที่ดีช่วยเหลือเพื่อนมีความจริงใจต่อเพื่อนและให้เกียรติเพื่อนเคารพสิทธิซึ่งกัน

3) ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำของนักเรียนที่แสดงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตนในฐานะนักเรียนที่ดีปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาให้ความร่วมมือกับสถานศึกษารักษาชื่อเสียงและลักษณะสมบัติของสถานศึกษา

4) ความรับผิดชอบต่อชุมชน หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำของนักเรียนที่แสดงถึงการปฏิบัติหน้าที่ของตนในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชนช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของชุมชนไม่สร้างปัญหาให้แก่ชุมชน

5) ความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำของนักเรียนที่แสดงถึงการปฏิบัติหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองที่ดีเคารพกฎหมายรักษากฎหมายขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของคนไทยอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประเภทของเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด คือ

1) เครื่องมือสำหรับวัดตัวแปร คือ แบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2) เครื่องมือที่ใช้สำหรับการทดลอง ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ประเภท คือ

(1) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
แผนการจัดการเรียนรู้ละ 1 คาบเรียน จำนวน 14 ชุดกิจกรรมใช้กับนักเรียนกลุ่มทดลอง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

(2) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

(3) ชุดกิจกรรมแนะแนวปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนการจัดการเรียนรู้ละ 1 คาบเรียน จำนวน 14 ชุดกิจกรรมใช้กับนักเรียนกลุ่มควบคุม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเมืองพญาแลวิทยา อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 36 คน โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. จัดปฐมนิเทศเพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงวิธีการเรียน จุดประสงค์ และวิธีการประเมินผล เวลา 10 นาที
2. ทำการทดสอบนักเรียนก่อนการจัดกิจกรรมแนะแนว (Pre - test) โดยใช้แบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 ข้อ เวลา 30 นาที
3. ดำเนินการจัดกิจกรรม จำนวน 2 กลุ่ม
 - 3.1 การจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการกิจกรรมโดยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดทำขึ้นใช้เวลาในการสอน 14 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที ตามกลุ่มทดลอง
 - 3.2 การจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการกิจกรรมแนะแนวปกติ
4. ทำการทดสอบหลังการจัดกิจกรรม (Post - test) โดยใช้แบบวัดชุดเดิมที่ใช้ทดสอบก่อนการจัดกิจกรรมแนะแนว 30 นาที
5. รวบรวมข้อมูลจากคะแนนแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ
 - 5.1 ข้อมูลพื้นฐาน
 - 5.2 เปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัด ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการกิจกรรมโดยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
 - 5.3 เปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน ระหว่างกลุ่มที่จัดกิจกรรมตามแผนการจัดการกิจกรรมโดยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการกิจกรรมแนะแนวปกติ
6. สรุปและอภิปรายผลการดำเนินการศึกษา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้รายงานใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่
 - 1) การหาความตรงเชิงเนื้อหา โดยสูตรค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

2) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการหาค่าความสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item-total Correlation)

3) หาค่าความเที่ยงของแบบวัดทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ร้อยละ (Percentage)

2) ค่าเฉลี่ย (Mean)

3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

1) วิธีการทางสถิติ t- test แบบ Dependent Sample เพื่อเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมโดยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2) ใช้วิธีการทางสถิติ t- test แบบ Independent Sample เพื่อเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาศึกษาปีที่ 4 ระหว่างกลุ่มที่จัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมโดยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวปกติ

สรุปผลการศึกษา

1. นักเรียนมีคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมเฉลี่ย หลังการจัดกิจกรรมโดยชุดกิจกรรมแนะแนว สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมโดยชุดกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ภายหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว มีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมโดยกิจกรรมแนะแนวปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนกลุ่มทดลอง มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในระดับมากที่สุด โดยภาพรวมมีคะแนนรวมเฉลี่ย 4.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.52 เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านเนื้อหาสาระ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.54 ด้านการจัดกิจกรรมและสื่อการสอนมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.46 ด้านการประเมินผล มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.49

อภิปรายผล

1. นักเรียนมีคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมเฉลี่ย หลังการจัดกิจกรรมโดยชุดกิจกรรมแนะแนว สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมโดยชุดกิจกรรมแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่านักเรียนที่เรียนโดยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อสร้างเสริมการเป็นพลโลกด้านรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือตามกระบวนการสร้างที่ดีโดยเรียงลำดับจากเนื้อหาการเรียนรู้เรื่องง่ายไปหาเรื่องในชีวิตประจำวันและสามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมกับวัยของนักเรียนกระบวนการจัดการเรียนรู้อำนาจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการสร้างเสริมการเป็น

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

พลโลกด้านรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนได้เรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและมีความหลากหลายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอย่างมีขั้นตอนมีการช่วยเหลือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนและได้รับการฝึกฝนเป็นรายบุคคลได้ปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนแล้วสรุปเป็นความคิดรวบยอดฝึกไปทีละเรื่องมีการกิจกรรมทั้งหลายบุคคลและกระบวนการกลุ่มซึ่งทำให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของตนเองกับเพื่อนและมีจุดประสงค์การเรียนรู้ทุกชั่วโมงเมื่อนักเรียนทำแบบฝึกทักษะแล้วได้ตรวจสอบคำตอบทำให้ทราบผลย้อนหลังกลับทันทีว่าคำตอบถูกหรือผิดซึ่งเป็นการเสริมแรงทำให้นักเรียนรู้สึกภูมิใจในความสำเร็จของตนเองชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อสร้างเสริมการเป็นพลโลกด้านรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมเสร็จในแต่ละกิจกรรม นักเรียนได้มีโอกาสอภิปรายหน้าชั้นเรียนโดยครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับคำตอบของแบบฝึกหัดทันทีทำให้นักเรียนทราบแนวคิดที่มีความหลากหลายหรือคะแนนของตนเองทุกครั้งที่นักเรียนได้ทราบข้อบกพร่องของตนเองและสามารถปรับปรุงสิ่งที่ตนเองปกป้องได้อย่างรวดเร็วทำให้นักเรียนมีกำลังใจที่จะเรียนรู้เนื้อหาใหม่ต่อไปส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านตนเองในเรื่องความกล้าแสดงออกในสังคมมากยิ่งขึ้นมีความสนใจและรับผิดชอบในการเรียนมากยิ่งขึ้นสนใจในการค้นคว้านอกเหนือตำราเรียนด้านเพื่อนนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถในด้านการเรียนมีน้ำใจดีหวังดีให้กับเพื่อนมากยิ่งขึ้นด้านครอบครัวนักเรียนรู้จักประหยัดอดออมมากยิ่งขึ้นมีการทำบัญชีรายรับรายจ่ายรู้จักคุณค่าของเงินทำงานพิเศษหารายได้เสริมช่วยทางบ้านด้านสถานศึกษา นักเรียนเข้าร่วมโครงการในการประกวดแข่งขันมากยิ่งขึ้นจากที่ไม่เคยคิดที่จะช่วยเหลืองานของโรงเรียนมีจิตสำนึกในการดูแลทรัพย์สินของทางโรงเรียนเช่น ม้านั่ง ก๊อกน้ำ และมีความห่วงแหนสมบัติหรือสิ่งของที่เป็นของโรงเรียนด้านชุมชนรู้จักรักษาชื่อเสียงของชุมชนนักเรียนรายคนเป็นแกนนำในการพัฒนาหมู่บ้านโดยมีส่วนร่วมในโครงการรายคำชุมชนร้านคำประชาธิปไตยด้านประเทศชาตินักเรียนรู้จักพิจารณาความเคลื่อนไหวของชาติบ้านเมืองเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของจังหวัดมีความตื่นตัวกับความเคลื่อนไหวของประเทศจากการศึกษาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อสร้างเสริมการเป็นพลโลกด้านรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จึงส่งผลให้คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรันฎ ฐาโยธะกา (2551, น. 65-68) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นพบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมมีพฤติกรรมรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 วรฉัตร ไตรทิพย์ (2552 น. 59-60) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนน (ประสมทรัพย์ประชานุกูล 1) จังหวัดบุรีรัมย์พบว่ากลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมมีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และชัยญา บุญรักษ์ (2556: 114) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึก และความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพรตพิทยพยัต กรุงเทพมหานครผลการวิจัยปรากฏว่า (1) หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึก และความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนพรตพิทยพยัตที่อยู่ในกลุ่มทดลองมีจิตสำนึก และความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

2. ภายหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว มีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมโดยกิจกรรมแนะแนวปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการสร้างเสริมการเป็นพลโลกด้านรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นเรื่องแปลกใหม่กิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลความต้องการความสนใจความพร้อมของนักเรียนนักเรียนไม่เคยได้ทำกิจกรรมในลักษณะนี้มาก่อนและจากการทำกิจกรรมได้มีการจัดสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่ไม่ผ่านการทดสอบในแต่ละชั่วโมงหลังเลิกเรียนจนทำให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ทุกจุดประสงค์จึงทำให้นักเรียนสนใจตั้งใจเรียนดีและทำกิจกรรมทุกกิจกรรมอย่างเอาใจใส่และมีความสุขในการเรียนรู้ทักษะเป็นเรื่องของความสามารถทางสังคมที่จะต้องใช้เวลาในการฝึกฝน และในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ใช้เวลาในการฝึก 14 คาบเรียน

ซึ่งเป็นการฝึกอย่างต่อเนื่องทำให้นักเรียนมีทักษะที่คงทนทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนหอพักนักกีฬา ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีพบว่านักศึกษากลุ่มทดลองภายหลังที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่านักศึกษากลุ่มทดลองมีพฤติกรรมจิตสาธารณะระยะหลังการทดลองและระยะติดตามไม่แตกต่างกัน วรฉัตร ไตรทิพย์ (2552, น. 50-60) ได้ศึกษา ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบ้านถนน (ประสมทรัพย์ประชากุล 1) จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่ากลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมมีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมทำประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมมีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พรพิชญ์ วิริยากุลภัทร์ (2553 : 104-106) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธิดาแม่พระจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีจิตสำนึกสาธารณะมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนกลุ่มทดลอง มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสร้างเครื่องมือต่างๆ ได้แก่ ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างการเป็นพลโลกด้านรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีกระบวนการสร้าง และพัฒนาการที่ถูกต้องตามระบบขั้นตอน และมีคุณภาพแก้ปัญหาได้ตรงประเด็นที่นักเรียนสนใจซึ่งสอดคล้องกับหลักการแบบฝึกทักษะที่ยังให้นักเรียนทราบผลการปฏิบัติงานของตนเองมีการเรียงขั้นตอนจากง่ายไปหายาก ทราบผลการทำแบบฝึกทักษะทันทีที่มีการร่วมกันอภิปรายถึงการตอบคำถามทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจต่อการเรียนรู้และจากการทำกิจกรรมได้มีการจัดสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่ไม่ผ่านการสอบในแต่ละชั่วโมงหลังเลิกเรียนจนทำให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ทุกจุดประสงค์สอดคล้องกับทฤษฎีความพึงพอใจของเชลลี (Shelli, 1995, p. 9) ได้ศึกษาแนวคิด เกี่ยวกับความพึงพอใจ สรุปได้ว่าเป็นความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกในทางบวก และความรู้สึกในทางลบ ความรู้สึกในทางบวกเป็นความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วทำให้ความรู้สึกที่มีระบบ ย้อนกลับและมีความสุขนี้สามารถทำให้เกิดความสุขหรือความรู้สึกทางบวกเพิ่มขึ้นได้อีก ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ความสุขเป็นความรู้สึกที่สลับซับซ้อนและมีความสุขนี้จะมีผลต่อ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

บุคคลมากกว่า ความรู้สึกในทางบวกอื่นๆ ความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวก และความสุขมีความสัมพันธ์กัน อย่างสลับซับซ้อนและระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้งสามนี้เรียกว่าระบบความพึงพอใจโดยความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อระบบความพึงพอใจมีความรู้สึกทางบวกมากกว่าความรู้สึกทางลบและทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ (Maslow, 1970 อ้างถึงใน รังสรรค์ ฤทธิผาด, 2550, น. 23) ได้เรียงลำดับสิ่งจูงใจ หรือความต้องการของมนุษย์ไว้ 5 และความพอใจในขั้นต่างๆ ของความต้องการของมนุษย์นี้ ความต้องการขั้นสูงกว่าบางครั้ง ได้ปรากฏออกมาให้เห็นแล้วก่อนที่จะความต้องการ ขั้นแรกจะได้เห็นผลเป็นที่พอใจเสียด้วยซ้ำ อย่างไรก็ตามบุคคลแต่ละคนส่วนมากแสดงให้เห็นว่า ตนมีความพอใจอย่างสูงสุด ในลำดับขั้น ความต้องการขั้นต่างๆ มากกว่าขั้นสูงจากการสำรวจ พบว่า คนธรรมดาทั่วไปจะมีความพอใจใน ลำดับขั้นตอนต่างๆ ดังนี้ ความต้องการทางด้านกายภาพ ร้อยละ 85 ความต้องการความปลอดภัย ร้อยละ 70 ความต้องการทางด้านสังคม ร้อยละ 50 ความต้องการเด่นในสังคม ร้อยละ 40 ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในสิ่งที่ตนปรารถนา ร้อยละ 10

จากเหตุผลที่กล่าวมาสอดคล้องกับการบันทึกท้ายแผนการจัดกิจกรรมทั้ง 14 แผนการจัดกิจกรรมคือการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนส่วนใหญ่มีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการเรียนดีจากการประเมินด้านกระบวนการภาพรวมอยู่ในระดับดีการประเมินการทำงานเป็นกลุ่มภาพรวมอยู่ในระดับดีและการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะนำในการผลวิจัยไปใช้

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยพบปัญหาและข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียน การสอนและการศึกษาต่อไปนี้

1) เมื่อนักเรียนมีการซักถามแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันหรือถ้าสงสัยและอธิบายกันแล้ว ไม่มั่นใจในคำตอบที่ได้อาจไม่กล้าซักถามครูครูจะต้องคอยดูแลอย่างใกล้ชิดกระตุ้นให้นักเรียนซักถามครูคอยให้การปรึกษา คำแนะนำคำอธิบายและความเป็นกันเองกับนักเรียนพร้อมกับกล่าวชมเชยเพื่อเป็นการเสริมแรงให้กับนักเรียนในความพยายามของทุกคนเพื่อให้นักเรียนเกิดความไว้วางใจและมีความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้เข้าใจ ในเนื้อหานั้น ทั้งนี้เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวและปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับผู้รายงานเป็นไปในทางบวกอย่างเห็นได้ชัด

2) ในการนำชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ครูผู้สอนควรศึกษาขั้นตอนในการใช้ให้เข้าใจมีการวางแผนกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ให้แน่นอนทำการฝึกอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

3) ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวนั้นควรให้นักเรียนได้ฝึกด้วยตนเองอย่างจริงจังและควรกำหนดเวลาให้เหมาะสมเพียงพอต่อการฝึกที่ต้องกระทำเป็นรายบุคคลเมื่อนักเรียนเกิดข้อสงสัยในคำถาม ครูผู้สอนจะเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำเท่านั้น และเมื่อนักเรียนทำแบบฝึกหัดชุดในแต่ละชุดให้ครูกับนักเรียนช่วยกันสรุปและหาคำตอบที่ถูกต้องให้ครบถ้วนทุกข้อ

4) ในการศึกษาครั้งนี้พบว่านักเรียนบางคนมีการเรียนรู้และปฏิบัติงานได้ช้ากว่านักเรียนคนอื่นๆ ครูผู้สอนควรให้เวลามากขึ้นและให้ความสนใจกับนักเรียนกลุ่มนี้มากเป็นพิเศษหรืออาจให้นักเรียนที่เรียนรู้ได้เร็วจับคู่กับนักเรียนที่เรียนรู้ได้ช้าโดยให้ความช่วยเหลือแนะนำอันจะทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกดำเนินการไปตาม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ขั้นตอนพร้อมๆ กันและเรียนรู้ได้รวดเร็วซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น และให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1) ควรมีการสร้างแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมแนวนอนในการจัดกิจกรรมแนวนอนในเนื้อหาอื่นและในระดับชั้นอื่นๆ และสามารถนำเทคนิคกระบวนการจัดกิจกรรมเข้ามาเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมได้อีกแนวทางหนึ่ง

2) ควรการศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมโดยใช้วิธีการอื่นๆ เช่น กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การให้การปรึกษากลุ่ม เป็นต้น

3) ควรมีการพัฒนาเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมในลักษณะที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านอื่นๆ และสามารถนำประโยชน์ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

4) ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ของแต่ละบุคคล การเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน สภาพภาพของครอบครัว เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ชัยญา บุญรักษ์. (2556). “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนวนอนเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพรตพิทยพยัต กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาแนะแนว สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี.
- ทัศนยา แหมมณี. (2554). รูปแบบการเรียนการสอน ทางเลือกที่หลากหลายกรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พรพิชญ์ วิริยากุลภักดิ์. (2553). “ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนวนอนเพื่อพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธิดาแม่พระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พิทยาภรณ์ พิทยาธกุล. (2546). “การพัฒนาชุดกิจกรรมแนวนอนเพื่อปรับพฤติกรรมก่อนนอนในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนาหลวง สังกัดกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วรฉัตร ไตรทิพย์. (2552). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนวนอนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนน [ประสมทรัพย์ประชาชนกุล1] จังหวัดบุรีรัมย์
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2554). แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- อนุชิต งามขจรวิวัฒน์. (2549). “ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาอาชีวศึกษา: ศึกษากรณี จังหวัดปัตตานี. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- อรณัฐโยธากา. (2551). “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนวนอนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช